

ถอดบทเรียน การบริหารจัดการผู้เสียชีวิตกรณีเหตุการณ์ซานติกา

รศ.นพ.ดร.พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล*, รศ.พญ.กานดา วิชัยรัตน์*

*ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความเป็นมา

ตามที่เกิดเหตุไฟไหม้ซานติกาฉบับ ในยี่สิบวันขึ้นปีใหม่ 1 มกราคม 2552 จนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตถึง 61 ราย ตามกฎหมายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นถือว่าเป็นสาธารณภัยอย่างหนึ่ง¹ เพราะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน และความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ในเหตุการณ์นี้การบริหารจัดการศพจำนวนมากถือเป็นประเด็นที่สำคัญ หลังจากการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บผู้ประสบภัยแล้ว การจัดการศพจำนวนมากนี้ดำเนินการแล้วเสร็จในช่วงเวลาไม่นานนัก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการจัดการศพจำนวนมากในกรณีซานติกาฉบับนี้ ผู้เขียนจึงได้เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับในเหตุการณ์นี้ ประชุมเพื่อถอดบทเรียนในประเด็นต่างๆ ของการบริหารจัดการศพจำนวนมากและเพื่อเป็นการบันทึกไว้เป็นเอกสารอ้างอิงต่อไป

การประชุมเพื่อถอดบทเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้การบริหารจัดการศพจำนวนมากจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย อันจะนำไปสู่การเสนอแนวปฏิบัติการบริหารจัดการศพจำนวนมากของประเทศ โดยมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานหรือบุคคลใดแต่อย่างไร

ผู้ร่วมประชุมถอดบทเรียน วันที่ 16 เมษายน 2552 ณ โรงแรมมิราเคิล กรุงเทพมหานคร

1. รศ.พญ.นันทนา ศิริทรัพย์ หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์นายแพทย์ภาณุวัฒน์ ชูติวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์แพทย์นิติเวช ที่อยู่เวรตรวจที่เกิดเหตุ
3. ว่าที่ พ.ต.อ.พิสิฐ ธรรมสุริยะ สถาบันนิติเวชวิทยา
4. พ.ต.อ.นิธิ บัณฑุงศ์ กลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ ตำรวจ

¹พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ <http://61.19.54.137/law/dpmlaw/main/subindex.php?page=sub&category=40> Accessed 6May 2009

5. พ.ต.ท.จิรุตม์ ไสฺตติพันธ์ กลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ ตำรวจ
6. คุณอัญวดี โพธิ์อำไพ มูลนิธิร่วมกตัญญู
7. คุณอรุณย์ โตทวด หัวหน้าแผนกบรรเทาฯ 2 มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง
8. คุณลาวัลย์ โยธินสัมพันธ์ หัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง
9. พ.ต.อ.(พิเศษ) นายแพทย์พรชัย สุธีรคุณ สถาบันนิติเวชวิทยา โดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

การรับแจ้งเหตุและการจัดการขั้นต้น

1. มูลนิธิภาคเอกชน

มูลนิธิร่วมกตัญญู เป็นผู้ปฏิบัติงานอาสาสมัครประจำท้องที่เกิดเหตุในวันเวลาเกิดเหตุ นั้น เจ้าหน้าที่มูลนิธิได้รับแจ้งจากศูนย์วิทยุซึ่งได้เฝ้าฟังวิทยุของ 191 และทราบว่ามีเหตุเพลิงไหม้ จึงรีบเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุ พบเพลิงไหม้ขนาดใหญ่และพบผู้บาดเจ็บที่หนีออกมาจากสถานที่เกิดเหตุซึ่งแจ้งว่ามีผู้บาดเจ็บที่ติดอยู่ในสถานที่เกิดเหตุเป็นจำนวนมาก ผู้เสียชีวิตบางรายถูกเคลื่อนย้ายออกมาจากตัวสถานที่เกิดเหตุเนื่องจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิคิดว่ายังไม่เสียชีวิต แต่เมื่อเจ้าหน้าที่กู้ชีพประจำรถพยาบาลตรวจและพบว่าเสียชีวิตแล้ว เจ้าหน้าที่มูลนิธิจึงนำศพไปรวมกันไว้ในสถานที่ที่เห็นว่าเหมาะสม โดยไม่สามารถรอคำสั่งจากพนักงานสอบสวนได้เนื่องจากความรีบเร่งของเหตุการณ์ และได้จัดเจ้าหน้าที่มูลนิธิ 2 คนคอยดูแลศพดังกล่าว เมื่อเพลิงสงบ พบว่ากำแพงบางด้านมีการถล่มลงมา เกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปทำการชันสูตรศพ เจ้าหน้าที่ร่วมกตัญญูจึงตัดสินใจขออนุญาตพนักงานสอบสวนนำศพทั้งหมดออกมาเรียงไว้ในนอกอาคาร เมื่อได้รับการแจ้งให้เคลื่อนย้ายศพออกจากสถานที่เกิดเหตุได้ จึงทำการเคลื่อนย้ายศพไปยังสถานที่ชันสูตร โดยมีข้อมูลบันทึกไว้ว่าศพใดส่งไปชันสูตรที่ใด ส่วนแพทย์นิติเวชที่จะมาร่วมชันสูตรในที่พบศพเดินทางถึงสถานที่เกิดเหตุหลังจากเริ่มมีการขนย้ายศพแล้ว เหตุการณ์เกิดขึ้นรุนแรงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องดำเนินการช่วยผู้บาดเจ็บและเคลื่อนย้ายผู้เสียชีวิตโดยไม่สามารถรอการตั้ง incident command post ได้ และไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนตามที่ซ้อมไว้ได้เนื่องด้วยความกว้างขวางของสถานที่เกิดเหตุ ความวุ่นวายของเหตุการณ์และความรีบเร่ง การสั่งการจึงมีไม่ทั่วถึง เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องตัดสินใจดำเนินการตามเหตุการณ์เฉพาะหน้า เจ้าหน้าที่ดับเพลิงสามารถควบคุมเพลิงได้ภายในเวลาอันรวดเร็วหลังเกิดเหตุ คาดว่าเนื่องจากการเตรียมความพร้อมเอาไว้แล้ว จึงเห็นประโยชน์ของการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างมาก ช่องการสื่อสารทางวิทยุมีผู้ใช้จำนวนมาก ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ ต้องใช้โทรศัพท์แทน

2. นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับการแจ้งเหตุทางโทรศัพท์จากรองผู้กำกับการซึ่งทราบเหตุการณ์จากโทรศัพท์ หลังจากนั้นได้เดินทางถึงสถานที่เกิดเหตุพบว่าศพเริ่มทยอยออกมาจากตัวอาคารแล้ว ต่อมาได้ตัดสินใจตั้งศูนย์บัญชาการด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่สถานีตำรวจเจ้าของท้องที่เกิดเหตุ (สน.ทองหล่อ) เนื่องจากเป็นศูนย์กลางที่ญาติจะมาติดต่อ และการตั้งศูนย์บัญชาการด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่สถานีชั้นสูงตรจะทำให้ญาติต้องเสียเวลาเดินทางไปมาหลายรอบ ประมาณ 3 ชั่วโมงหลังเพลิงไหม้ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่กับเจ้าหน้าที่พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลถึงแผนการปฏิบัติงานเฉพาะส่วนที่ต้องพบปะกับประชาชน ทางนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจประสานงานกับตำรวจท้องที่โดยรับหน้าที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวน และแจ้งพนักงานสอบสวนถึงสิ่งทำงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลจะเข้ามาช่วย ซึ่งทำให้การเข้าปฏิบัติงานมีความนุ่มนวลและดูเป็นประโยชน์ การทำงานมีการแบ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็น 3 ส่วน ประจำ 3 ที่ได้แก่ สน.ทองหล่อ นิติเวชจุฬาฯ และนิติเวชตำรวจ ทำหน้าที่นับศพ โดยแบ่งศพออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ไหม้เกรียมและส่วนที่พอจะจำหน้าได้

3. ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทางนิติเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับแจ้งเหตุจากแพทย์ประจำบ้านซึ่งรับทราบเหตุการณ์เนื่องจากอยู่ในบริเวณใกล้กับสถานที่เกิดเหตุ จากนั้นอาจารย์แพทย์นิติเวชที่อยู่เวรได้รวบรวมแพทย์ประจำบ้านเท่าที่ติดต่อได้แล้วเดินทางเข้าสถานที่เกิดเหตุโดยไม่ได้รับการประสานจากพนักงานสอบสวน ใช้เวลาเดินทางถึงสถานที่เกิดเหตุประมาณ 2 ชั่วโมงหลังเกิดเหตุ พบว่าทุกศพถูกเคลื่อนย้ายเข้าไปอยู่ในคอนเทนเนอร์ และมีการให้หมายเลขกำกับศพแล้ว อาจารย์แพทย์นิติเวชแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งศพไปที่นิติเวช (จุฬาฯ) แต่เนื่องด้วยที่จุฬาฯไม่อาจรับศพทั้งหมดได้จึงประสานกับสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ขอให้รับศพไปส่วนหนึ่ง จึงได้แบ่งศพจำนวน 30 รายส่งชั้นสูงตรที่นิติเวช (จุฬาฯ) ที่เหลือส่งชั้นสูงตรที่นิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ส่วนผู้ตายที่เสียชีวิตในโรงพยาบาลต่างๆ ให้ส่งศพไปที่นิติเวชที่รับผิดชอบพื้นที่ที่โรงพยาบาลนั้นตั้งอยู่

4. นิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

เมื่อรับทราบเหตุการณ์แล้ว ในขั้นแรกมีคำสั่งให้เตรียมพร้อมชั้นสูงตรศพและประสานพนักงานสอบสวนให้ส่งศพไปยังสถาบันนิติเวชวิทยาเนื่องด้วยเป็นเหตุการณ์ที่เข้าข่ายวินาศภัยตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อแพทย์นิติเวช (จุฬาฯ) มาถึงสถานที่เกิดเหตุและได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งศพไปที่จุฬาฯ เนื่องจากท้องที่เกิดเหตุอยู่ในพื้นที่ชั้นสูงตรของนิติเวช (จุฬาฯ) ทางนิติเวช (ตำรวจ) จึงยกเลิกการเตรียมพร้อมปฏิบัติงาน เหลือเพียงการเตรียมพร้อมให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ซึ่งได้รับการติดต่อจากนิติเวช (จุฬาฯ)

ขอให้ทางนิติเวช (ตำรวจ) ช่วยทำการชันสูตรศพที่เกินกว่า 30 ราย เนื่องจากทางจุพาศสามารถรับศพได้ 30 รายเท่านั้น ทางนิติเวช (ตำรวจ) จึงรับศพที่ 31 เป็นต้นไปเข้ามาทำการชันสูตร

การตั้ง incident command post

ไม่มีการตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในช่วงแรกที่เกิดเหตุ ทุกคนที่เข้าไปปฏิบัติงานจำเป็นต้องทำตามหน้าที่และตามเหตุการณ์เฉพาะหน้า อย่างไรก็ตามผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ เจ้าของห้องที่ได้เดินทางไปถึงที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วทำหน้าที่เป็น commander จนเวลาผ่านไปประมาณ 3-4 ชั่วโมงหลังเกิดเหตุ เมื่อรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้เดินทางถึงพื้นที่จึงรับหน้าที่เป็น incident commander มีการรวมตัวกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ระดับสูงกับเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจเพื่อเป็นจุดรวมในการสั่งการบางส่วน ในช่วงเวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมงหลังเกิดเหตุ

มีข้อสังเกตว่าการจัดตั้ง Incident command post ที่ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอื่นๆ ที่เป็นผู้นำนั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงทันเวลาในช่วงแรก

การดำเนินงานด้านการค้นหาและเก็บกู้ศพ

เมื่อเกิดเหตุไม่มีหน่วยงานใดของราชการที่เข้ามาให้การประเมินความเสี่ยงของสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่มูลนิธิต้องอาศัยประสบการณ์ประเมินเอง การเคลื่อนย้ายศพออกจากสถานที่เกิดเหตุได้เริ่มดำเนินการเมื่อเพลิงสงบจนไม่มีควันแล้วและมีพนักงานสอบสวนรวมทั้งเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจมาพร้อมในสถานที่เกิดเหตุแล้ว เจ้าหน้าที่มูลนิธิได้ขออนุญาตพนักงานสอบสวนเคลื่อนย้ายศพออกมาจากสถานที่เกิดเหตุเนื่องจากตัวอาคารที่ถูกเผาไหม้เริ่มมีการถล่มลงมา ไม่ปลอดภัยต่อเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปชันสูตรศพในสถานที่เกิดเหตุ จึงเคลื่อนย้ายศพออกมาเรียงในบริเวณที่ปลอดภัยเป็นแถวยาวและให้หมายเลขกำกับศพโดยเรียงจากหมายเลข 1, 2, 3, ... ไปเรื่อยๆ ก่อนเคลื่อนย้ายศพไปยังสถานที่ชันสูตรเจ้าหน้าที่มูลนิธิได้ถ่ายภาพทรัพย์สินที่ติดศพเอาไว้ แต่ไม่มีการถอดทรัพย์สินออกจากตัวศพ แล้วจึงนำขึ้นรถ container เพื่อเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ชันสูตรศพเรียงตามลำดับหมายเลขศพ พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจได้ปรึกษาหารือกันและเห็นว่าไม่มีความปลอดภัยในการที่จะเข้าไปปฏิบัติงานค้นหาและเก็บกู้ศพในสถานที่เกิดเหตุ จึงได้ยกเว้นการค้นหาและเก็บกู้ศพรวมทั้งการทำแผนที่พิกัดศพตามขั้นตอนปกติ ได้มีการทำแผนที่พิกัดศพในภายหลังโดยการประชุมรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิว่าพบศพในบริเวณใดบ้าง ศพที่ถูกเคลื่อนย้ายออกมาจากจุดเพลิงไหม้ ถูกนำมาเรียงกันเป็นแถว

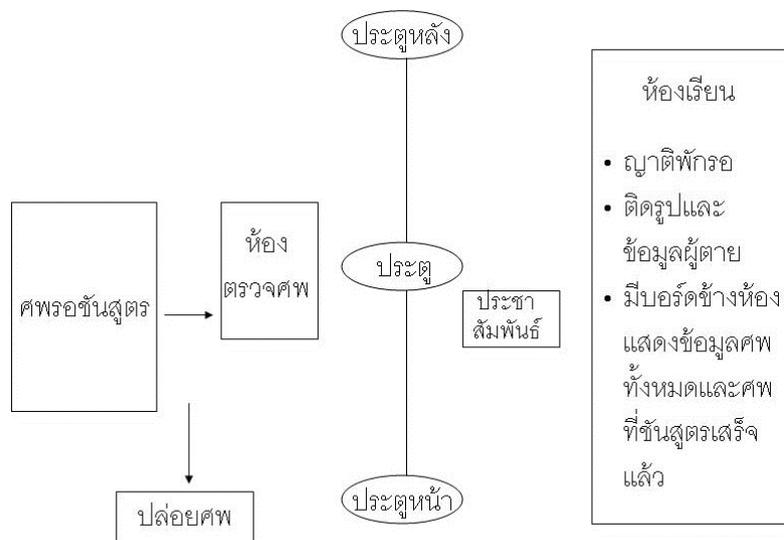
ระบบการดำเนินงานในสถานที่ชั้นสุตรศพ

ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนศพที่พบจากสถานที่เกิดเหตุในช่วงแรกคือ 59 ศพ แต่เมื่อพิจารณาแล้วทางนิติเวช (จุฬาฯ) รับผิดชอบได้ 30 ศพ จึงส่งตรวจที่นิติเวชจุฬาฯ 30 ศพ ที่เหลือได้ประสานงานและส่งตรวจที่นิติเวช (ตำรวจ) เป็นจำนวน 29 ศพ หลังจากนั้นมีการปรับพื้นที่ทำงานโดยจัดศาลารับและทำบุญศพเป็นที่ไว้ศพเพื่อรอการชันสูตร ก่อนเริ่มการชันสูตรศพมีการประชุมแพทย์ผู้ที่จะทำการชันสูตรศพทั้งหมดเฉพาะภายในนิติเวช (จุฬาฯ) เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการชันสูตรศพ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน ประกอบด้วย

- 1.1. ขั้นตอน วิธีการ การเก็บวัตถุพยาน
- 1.2. การจัดลำดับศพเข้าชันสูตร โดยมีการจัดลำดับดังนี้
 - ลำดับที่ 1 ศพที่มีญาติมาติดต่อและสามารถยืนยันเอกลักษณ์บุคคลได้แล้ว
 - ลำดับที่ 2 ศพที่มีญาติมาติดต่อแต่ยังไม่สามารถยืนยันเอกลักษณ์บุคคลได้
 - ลำดับที่ 3 ศพที่ยังไม่มีญาติมาติดต่อและยังไม่สามารถยืนยันเอกลักษณ์บุคคลได้
- 1.3. แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละคน
- 1.4. จัดแบ่งพื้นที่ปฏิบัติการออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งได้แก่
 - ส่วนที่ 1 บริเวณพักรอชันสูตร
 - ส่วนที่ 2 บริเวณตรวจศพ
 - ส่วนที่ 3 บริเวณญาติพักรอ และตรวจสอบหลักฐานบุคคลจากรูปภาพ
 - ส่วนที่ 4 ส่วนประชาสัมพันธ์ และตรวจสอบหลักฐานบุคคลจากวัตถุพยาน
- 1.5. กำหนดผู้ทำหน้าที่แถลงข่าว

การชันสูตรศพทำทั้งหมด 2 วัน ตั้งแต่เช้าถึง 22.00 น. โดยมีการสลับกันไปพัก กรณีที่มีปัญหาที่มีการติดต่อประสานและหารือกับทางนิติเวช (ตำรวจ) ทางโทรศัพท์

แผนผังพื้นที่ปฏิบัติงานของนิติเวช(จุฬาฯ)

การดำเนินงานด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล

1. ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อนำศพมาแล้วทำการเรียงศพที่รับไว้ทั้งหมดเป็นแถวตามหมายเลขกำกับศพที่ให้ไว้ในสถานที่เกิดเหตุเป็นหมายเลข 1-30 หลังจากนั้นทางภาควิชาฯ ให้หมายเลขกำกับศพตามระบบปกติของห้องชันสูตรโดยเรียงตามหมายเลขกำกับศพจากสถานที่เกิดเหตุ เช่น AP 01/52 ตรงกับหมายเลข 1 ของหมายเลขกำกับศพจากสถานที่เกิดเหตุ เป็นเช่นนี้ไปจนถึงหมายเลข 30 จากสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นหมายเลข AP 30/52 ของนิติเวชฯ การให้หมายเลขกำกับศพทำในขณะที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น เก็บข้อมูลไปให้หมายเลขไป ประเด็นปัญหาที่พบคือ ศพที่เข้ามาหลังชุดแรกเนื่องจากเสียชีวิตที่โรงพยาบาล จะมีหมายเลขกำกับศพจากสถานที่เกิดเหตุเป็นศพที่ 61 แต่เมื่อเข้ามาที่นิติเวชฯ จะถูกกำกับเป็นหมายเลขเป็น 31/52 ซึ่งไปซ้ำซ้อนกับหมายเลข 31 ที่ถูกส่งไปตรวจที่นิติเวช (ตำรวจ)

การตัดสินใจเลือกเกณฑ์การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลกระทำกันภายในส่วนงานของนิติเวช (จุฬาฯ)เอง โดยอาศัยองค์ความรู้จากตำราและประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในเหตุการณ์สึนามิ และได้กำหนดเกณฑ์ในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์ครั้งนี้ ดังนี้

- 1.1. Visual identification โดยอาศัยการจำได้ของญาติ, property และเอกสารระบุชื่อที่ติดตัวศพ
- 1.2. Scientific identification ใช้กับกรณีศพที่ใหม่จนไม่สามารถจำได้

ขั้นตอนการตรวจศพดังนี้

1. การตรวจทรัพย์สิน ได้จัดผู้ปฏิบัติงานเป็น 2 ทีม ประกอบด้วยแพทย์ 3 คน/ทีม และเจ้าหน้าที่ของนิติเวช 2 คน/ทีม ดำเนินการเก็บข้อมูลศพเบื้องต้น ถ่ายภาพทรัพย์สินที่ติดอยู่ที่ตัวศพ จากนั้นเก็บศพไว้รอการชันสูตร ส่วนทรัพย์สินที่ติดตัวศพได้เก็บใส่ถุงซิปลงและนำออกมาล้างและถ่ายภาพในภายหลังอีกครั้ง เก็บไว้ในที่ปลอดภัย นำมาให้ญาติดูตามที่ญาติต้องการ และมอบให้พนักงานสอบสวนเพื่อนำไปคืนให้ญาติต่อไป ทรัพย์สินที่ห่อไว้ต่างหากซึ่งอยู่ในห่อเดียวกันกับศพ ได้เก็บแยกและบันทึกไว้ ไม่นำออกมาตรวจ หลังจากนั้นนำข้อมูลทรัพย์สินและข้อมูลเบื้องต้นของผู้เสียชีวิตซึ่งประกอบด้วย หมายเลข ชื่อเบื้องต้น เครื่องประดับ เชื้อชาติ เพศ ลงฐานข้อมูล excel จากนั้นพิมพ์ออกมาติดให้ญาติดู
2. การตรวจ DNA เก็บสิ่งส่งตรวจไว้สำหรับตรวจ DNA ทุกราย โดยได้มีการประชุมตกลงกันว่าให้เก็บเลือดกรณีไม่ได้เลือดจะใช้กระดูกซี่โครง ทำการตรวจ DNA เฉพาะเท่าที่จำเป็นในรายที่ต้องใช้ในการพิสูจน์บุคคล การวิเคราะห์ DNA ดำเนินการที่สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจเพื่อเปรียบเทียบกับ DNA ของญาติผู้สูญหายที่ทางตำรวจเก็บมา

3. การตรวจฟัน มีผู้เสียชีวิต 1 รายที่มีการตรวจฟันเนื่องจากเป็นรายที่ญาตินำข้อมูลผู้สูญหายมาเปรียบเทียบ การตรวจทำโดยการส่งศพไปที่นิติเวช (ตำรวจ) แล้วนำศพกลับมาเก็บไว้ที่นิติเวช (จุฬาฯ)
4. การพิมพ์ลายนิ้วมือ ทำการตรวจโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การบันทึกข้อมูลใช้แบบบันทึกที่ทางนิติเวชจุฬาฯ จัดทำไว้สำหรับกรณีที่มีการเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งต่อมาได้รับการร้องขอให้นำข้อมูลทั้งหมดบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลผู้เสียชีวิตของตำรวจสากล (pink form) อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบข้อมูลผู้ตายกับข้อมูลผู้สูญหายส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้การเปรียบเทียบ pink form กับ yellow form

ผลการยืนยันเอกลักษณ์บุคคลด้วยวิธีการต่างๆ มีดังนี้

1. ยืนยันเอกลักษณ์บุคคลด้วยการจำได้ของญาติ ททรัพย์สิน และเอกสารระบุชื่อที่ติดตัวศพอยู่ซึ่งตรงกับเอกสารที่ญาติผู้ตายนำมาเปรียบเทียบ (Visual identification) 25 ราย โดย
 - 1.2.1. ทราบชื่อมาจากสถานที่เกิดเหตุ และญาตินำเอกสารมายืนยัน 15 ราย
 - 1.2.2. มีหลักฐานยืนยันทรัพย์สิน เช่น นาฬิกา ซิมโทรศัพท์ 10 ราย
2. ยืนยันเอกลักษณ์บุคคลด้วย DNA 5 ราย (จากเลือด)

2. นิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

ผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วยแพทย์นิติเวช 4 คนพร้อมเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยทำหน้าที่ชันสูตร และจัดให้มีแพทย์นิติเวช 1 คนทำหน้าที่ประสานงานธุรการและญาติ ใช้หมายเลขกำกับศพตามหมายเลขกำกับศพจากสถานที่เกิดเหตุ ถ่ายภาพศพและทรัพย์สินต่อหน้าเจ้าหน้าที่มูลนิธิ แล้วเก็บข้อมูลดังกล่าวลงในคอมพิวเตอร์เพื่อเปิดให้ญาติที่สงสัยว่าผู้ตายนั้นจะเป็นญาติของตนดู ทำการตรวจฟันในผู้ตายบางรายและตรวจ DNA เพื่อการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลของศพที่จำไม่ได้ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการพิมพ์ลายนิ้วมือ

ผลการยืนยันเอกลักษณ์บุคคลด้วยวิธีการต่างๆ มีดังนี้

1. ยืนยันโดยทราบชื่อมาจากสถานที่เกิดเหตุ และญาตินำเอกสารมายืนยัน
2. ยืนยันโดยการที่พนักงานสอบสวนยืนยันชื่อมา ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยการตรวจ DNA

3. นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ

การปฏิบัติงานเริ่มที่การรับแจ้งบุคคลสูญหาย โดยญาติแจ้งที่พนักงานสอบสวนเพื่อลงบันทึกประจำวัน จากนั้นพนักงานสอบสวนได้ส่งญาติมาที่เจ้าหน้าที่พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเพื่อเก็บข้อมูลผู้สูญหายลงใน AM form (yellow form) และในฐานะข้อมูลคอมพิวเตอร์ จากนั้นเก็บ DNA จากกระพุ้งแก้มของญาติที่มาติดต่อทุกราย การเปรียบเทียบข้อมูล AM และ PM ใช้ manual ไม่ได้ใช้ซอฟต์แวร์ เนื่องจากศพมีจำนวนไม่มาก

มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยมีพนักงานสอบสวนเป็นประธาน สมาชิกประกอบด้วย 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 4 ด้าน คือ ฟัน, DNA, ลายพิมพ์นิ้วมือ, ลักษณะของศพ (แพทย์นิติเวช) ฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เสนอความเห็น อีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบ/โต้แย้ง ถ้าโต้แย้ง

ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม ถ้าเห็นด้วยถือวาระบุเอกลักษณ์บุคคลได้ ก็จะส่งหลักฐานให้พนักงานสอบสวน สอบปากคำญาติ จากนั้นเป็นการดำเนินการด้านเอกสารจนถึงได้รับมรณบัตร มีการนำข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ บุคคลเข้าคณะกรรมการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลทั้งหมด 16 ราย เนื่องจากไม่สามารถยืนยันด้วย visual identification ตามหลักการของแต่ละสถาบันที่ตรวจศพ แต่มีการเก็บเลือดและลายพิมพ์นิ้วมือไว้ทุกราย

การดำเนินงานด้านการช่วยเหลือญาติ

1. ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดให้อาจารย์แพทย์นิติเวชทำหน้าที่ประสานงานธุระการและญาติ จัดห้องเรียนซึ่งอยู่ใกล้กับ ภาควิชานิติเวชศาสตร์เป็นที่พักรอของญาติ ในห้องดังกล่าวมีการติดรูปผู้ตายและรูปทรัพย์สินบนโต๊ะโดยติดไว้ โต๊ะละ 5-6 ราย เพื่อให้ญาติดู แสดงข้อมูลศพทั้งหมดที่รับมา ศพที่ชันสูตรเสร็จแล้ว และข้อมูลอื่นๆ ทั้งหมดที่ได้รับมา รวมทั้งข้อมูลผู้บาดเจ็บที่อยู่ในโรงพยาบาลต่างๆ ให้ญาติได้ดู มีการตั้งโต๊ะประชาสัมพันธ์เพื่อรับการ ติดต่อจากญาติ สิ่งที่ได้ดำเนินการเพื่อลดแรงกดดันจากญาติ คือ จัดสถานที่ให้ญาติพัก โดยอยู่ห่างบริเวณ ตรวจศพพอสมควร สื่อสารกับญาติถึงกระบวนการและขั้นตอนของการตรวจและความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ ตรวจที่ใช้เวลาดค่อนข้างนาน โดยมีการแจ้งข้อมูลทั้งแบบรวมและแบบส่วนบุคคล สื่อสารให้ญาติทราบถึงงานที่กำลังดำเนินอยู่ และให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานกำลังปฏิบัติงานกันอย่างเต็มที่ ให้ญาติเข้าพบเพื่อสอบถามพูดคุย ได้ตลอดเวลาและอนุญาตให้ญาติดูทรัพย์สินและข้อมูลของผู้ตายได้ตลอดเวลา อำนวยความสะดวกด้าน เอกสาร เช่น บริการถ่ายสำเนาเอกสารให้ เป็นต้น และเพื่อเป็นการช่วยเหลือญาติให้สามารถแจ้งตายนอกเวลา ราชการได้ จึงได้ขอให้ผู้มีอำนาจสั่งการให้ทางฝ่ายปกครองยืดเวลารับการแจ้งตายออกไป

2. นิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

มีการติดข้อมูลผู้ตายที่ได้รับการยืนยันเอกลักษณ์แล้วและข้อมูลผู้ตายที่ญาติมารับศพไปแล้ว ทั้งข้อมูล ของนิติเวช (ตำรวจ) และของนิติเวช (จุฬาฯ) โดยมีการปรับปรุงข้อมูลทุกวัน และติดรายชื่อผู้บาดเจ็บที่อยู่ใน โรงพยาบาลต่างๆ ไว้ให้ญาติดู

3. นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ

จัดตั้งศูนย์พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลที่สถานีตำรวจโดยดำเนินงานร่วมกับพนักงานสอบสวน เพื่อที่ญาติ ซึ่งต้องมาติดต่อที่สถานีตำรวจอยู่แล้วจะไม่ต้องเดินทางไปหลายที่ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนให้ญาติ ทราบถึงเอกสารที่ต้องเตรียมมาด้วยหากต้องการติดต่อเรื่องผู้ตายนำรายชื่อผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บที่อยู่ตาม โรงพยาบาลต่างๆ มาติดไว้ให้ญาติดู มีการลงรูปผู้ตายที่ไม่ทราบชื่อในหนังสือพิมพ์เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบและ มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่หากสงสัยว่าจะเป็นญาติของตน เมื่อระบุเอกลักษณ์บุคคลได้แล้ว จะแจ้งไปยังพนักงาน สอบสวนเพื่อดำเนินการแจ้งญาติต่อไป

4. มูลนิธิภาคเอกชน

1. มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ได้มอบเงินช่วยเหลือค่าทำศพจำนวน 5,000 บาท ให้แก่ญาติของผู้เสียชีวิตทุกรายที่ที่ นำมรณบัตรมายื่น ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือต่างชาติ หากญาติขอรับการช่วยเหลือเป็นการขนส่งศพไปยังครอบครัวซึ่งอยู่ในจังหวัดที่ห่างไกลแทนการรับเงิน ทางมูลนิธิก็ได้ดำเนินการตามที่ญาติร้องขอ ในการมอบเงินช่วยเหลือนั้น ทางมูลนิธิได้ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนและพนักงานสอบสวนให้ญาติ ทราบและอำนวยความสะดวกโดยตั้งจุดมอบเงินที่สถานีตำรวจซึ่งญาติจะต้องมาติดต่ออยู่แล้ว ช่วย เหลือรับฟังความคับข้องใจและปลอบโยนญาติที่โศกเศร้า และช่วยอธิบายให้ญาติทราบถึงขั้นตอนการ ชันสูตร เพื่อลดความกดดันที่ญาติต้องการได้รับศพคืนโดยเร็ว
2. มูลนิธิร่วมกตัญญูได้มอบโลงศพและช่วยขนย้ายศพให้ในกรณีที่มีญาติร้องขอ

การดำเนินงานด้านเอกสารเกี่ยวกับการเสียชีวิต

ไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมาร่วมดำเนินการในลักษณะของจุดบริการเบ็ดเสร็จที่สถานีตำรวจ แต่ สังเกตว่าการออกมรณบัตรดำเนินการอย่างรวดเร็ว เข้าใจว่าน่าจะมีการจัดระบบอำนวยความสะดวกเป็น พิเศษ

การประชาสัมพันธ์ข้อมูล

1. ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน 2 ครั้ง โดยครั้งที่สองแถลงร่วมกับนิติเวช (ตำรวจ) ตำรวจจัดแถลงข่าวต่อ สื่อมวลชน 1 ครั้ง โดยร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและกลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลตำรวจ ศูนย์กลาง ข้อมูลผู้เสียชีวิตอยู่ที่ศูนย์พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลซึ่งตั้งอยู่ที่สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ ศูนย์กลางของข้อมูล รวมอยู่ที่พนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครบถ้วนทั้งผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ข้อมูลดังกล่าวมีการตีประกาศ ที่สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ มีการส่งข้อมูลทั้งผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากสถานีตำรวจไปยังนิติเวช(จุฬาฯ) และนิติเวช(ตำรวจ) เพื่อตีประกาศให้ญาติได้ดู

ข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมถอดบทเรียน

การเตรียมความพร้อม

แผน

1. รัฐควรมีความเข้มแข็งในเรื่องของการปฏิบัติงานด้านนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยโดยทบทวนบทเรียนจากเหตุการณ์ในอดีตแล้วนำมาสร้างแนวทางในการปฏิบัติงาน

2. มีแผนการปฏิบัติงานสำหรับกรณีวินาศภัยหมู่ที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก โดยมีเงื่อนไขของการเรียกใช้แผนที่ชัดเจน การปฏิบัติงานไม่ควรให้แพทย์นิติเวชเฉพาะที่ประจำท้องที่เกิดเหตุเป็นผู้ชั้นสูง ควรมีส่วนรวมแจ้งเหตุที่เมื่อเกิดวินาศภัยหมู่ก็ให้แจ้งเข้าไปที่ศูนย์นี้เพื่อรวบรวมผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดมาวางแผนและแบ่งงานกัน เพื่อให้เกิดความถูกต้องและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน
3. แผนการปฏิบัติงานดังกล่าวควรวางไว้ให้รองรับเหตุการณ์ที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากหลายร้อยคน ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด โดยครอบคลุมทั้งระยะก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัยและหลังเกิดภัย
4. จัดทำแผนการปฏิบัติงานให้มีลักษณะเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างง่าย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ญาติได้ทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ในการชันสูตรศพ การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการรับศพ
5. หน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบเดียวกันควรประชุมหาข้อตกลงถึงแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งแนวทางในการประสานความช่วยเหลือกับพื้นที่อื่นๆ
6. แพทย์นิติเวชทุกสถาบันควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการศพจำนวนมาก รวมทั้งสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานมีเอกภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

บุคลากร

1. นอกเหนือจากบุคลากรที่ทำงานประจำแล้วควรนำอาสาสมัครมูลนิธิและนักวิทยุสมัครเล่นเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานด้านนี้ด้วย
2. มีการขึ้นบัญชีผู้ปฏิบัติงานไว้เพื่อระดมพลเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น
3. ให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีการซ้อมปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้
4. ให้บุคลากรทุกคนเตรียมพร้อมปฏิบัติงานเสมอ โดย
 - 4.1. ใฝ่าฟังสื่อมวลชน ซึ่งเป็นวิธีที่เร็วที่สุดที่จะทราบเหตุการณ์
 - 4.2. เตรียมของสำหรับการปฏิบัติงานไว้ให้พร้อมหยิบปฏิบัติงานทันที

วัสดุอุปกรณ์

ควรมีการนำอุปกรณ์ของแต่ละหน่วยงานมาร่วมกันสนับสนุนการปฏิบัติงาน

การเข้าสู่การปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่ทุกคนควรใฝ่าฟังเหตุการณ์ เมื่อทราบการเกิดเหตุควรแจ้งรายงานตัวพร้อมปฏิบัติงานเข้ามายังผู้บังคับบัญชาทันที

การบัญชาการ

ควรมีผู้บัญชาการเหตุการณ์สูงสุดหนึ่งคน

การค้นหาและเก็บกู้ศพ

1. ควรมีการประเมินความเสี่ยงก่อนที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานค้นหา เก็บกู้และชันสูตรศพเข้าไปปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ
2. การค้นหาและเก็บกู้ศพตามขั้นตอนปกติอาจจำเป็นต้องละเว้นหากสถานที่เกิดเหตุมีความไม่ปลอดภัยเสี่ยงต่ออันตรายต่อเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปปฏิบัติงาน
3. ก่อนเคลื่อนย้ายศพจากสถานที่เกิดเหตุควรมีการระบุพิกัดศพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพิกัดของศพจะมีความสำคัญมาก แต่หากสถานที่เกิดเหตุไม่มั่นคงปลอดภัย ก็ควรรีบเคลื่อนย้ายศพออกมา ส่วนการทำแผนที่พิกัดศพให้ทำโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เข้าสถานที่เกิดเหตุในช่วงแรก เพื่อรวบรวมข้อมูลตำแหน่งของศพที่พบ

การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล

1. ควรทำภายใต้มาตรฐานที่มีความถูกต้องและรวดเร็ว
2. แม้ว่า scientific identification จะเป็นวิธีในการระบุเอกลักษณ์บุคคลที่ให้ความแม่นยำสูงสุด แต่เนื่องจากญาติต้องการรับศพคืนอย่างรวดเร็ว จึงอาจจำเป็นต้องใช้ visual identification ในบางกรณี
3. อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการใช้ visual identification อาจทำให้การระบุเอกลักษณ์บุคคลเกิดความผิดพลาดได้ง่าย ดังนั้น ในการยืนยันเอกลักษณ์บุคคลจึงควรนำข้อมูลของผู้เสียชีวิตทุกรายเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลตามมาตรฐาน แม้จะเป็นการระบุเอกลักษณ์บุคคลด้วย visual identification ก็ตาม เพื่อลดความผิดพลาดในการมอบศพคืนให้ญาติ เพื่อป้องกันการฟ้องร้อง และเพื่อป้องกันการกรณีการสวมศพ
4. ในกรณีที่ต้องใช้ scientific identification ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลค่อนข้างนาน ในขณะที่ญาติต้องการรับศพกลับคืนอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการเพื่อลดแรงกดดันจากญาติ ซึ่งรวมถึงการอธิบายกับญาติเพื่อให้เข้าใจถึงความจำเป็นและขั้นตอนในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลด้วยวิธีดังกล่าว

การช่วยเหลือดูแลญาติ

1. หากดำเนินการแบบกรณีปกติ ญาติต้องเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งหลายครั้ง เริ่มจากสถานีตำรวจไปสถานที่ชันสูตรเพื่อดูศพ แล้วกลับไปสถานีตำรวจเพื่อแจ้งว่าผู้ตายคือใคร จากนั้นนำเอกสารกลับไปสถานที่ชันสูตรเพื่อรับหนังสือรับรองการตาย แล้วเดินทางไปยังเขตเพื่อออกมรณบัตร และเดินทางกลับไปสถานีตำรวจเพื่อรับทรัพย์สินของผู้ตายและเงินช่วยเหลือจากมูลนิธิ จากนั้นจึงเดินทางกลับไปรับศพที่สถานที่ชันสูตรอีก ซึ่งเป็นการเดินทางกลับไปกลับมาหลายรอบ ทำให้เกิดความยากลำบากต่อญาติ จึงควรจัดสถานที่ที่ญาติต้องติดต่อให้มารวมอยู่ด้วยกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับญาติ ถ้าเป็นไปได้ให้เบ็ดเสร็จในจังหวัดเดียวที่เดียวจะดีที่สุด

2. ควรมีศูนย์ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่รับข้อมูลความคืบหน้าของงานจากทุกส่วนที่กำลังดำเนินการอยู่ แล้วประชาสัมพันธ์ให้ญาติทราบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้เต็มที่โดยไม่ต้องเสียเวลามาทำงานประชาสัมพันธ์
3. การร้องขอให้ผู้มีอำนาจเข้ามาให้ความช่วยเหลือในกระบวนการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับญาติ อาจเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำให้บางกรณี
4. ควรให้อาสาสมัครมูลนิธิเข้ามาร่วมงานในส่วนของการช่วยให้คำอธิบายและดูแลญาติ

การประชาสัมพันธ์และการประสานข้อมูล

1. ควรมีผู้ทำหน้าที่แถลงข่าวเพียงคนเดียวในทั้งระบบ
2. ควรพัฒนาระบบการประสานข้อมูลให้เชื่อมต่อกันระหว่างหน่วยงานที่ปฏิบัติงานร่วมกันโดยใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศแทนการใช้โทรศัพท์

บทวิเคราะห์เพื่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศพจำนวนมากจากภัยพิบัติ

ประเด็น

1. การตั้ง incident command post ตามที่กฎระเบียบต่างๆ ระบุไว้ไม่อาจทำได้ในเวลาเร่งด่วนของสถานการณ์จริง หากผู้ปฏิบัติงานต้องรอคอยคำสั่งจาก incident command post ก่อนจึงจะปฏิบัติงานได้นั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และวัตถุพยาน ด้วยเหตุนี้ในเมื่อไม่มีผู้บัญชาการเบ็ดเสร็จในเหตุการณ์ ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจึงต่างต้องปฏิบัติงานของตนไปตามที่คิดว่าสมควรหรือที่ได้เคยฝึกซ้อมมา
2. การปฏิบัติงานมีลักษณะของการที่แต่ละหน่วยงานบัญชาการและปฏิบัติงานตามรูปแบบของตนเองอย่างเป็นเอกเทศ แยกออกจากหน่วยงานอื่นๆ
3. เขตความรับผิดชอบระหว่างกรณีเหตุการณ์ปกติกับกรณีเหตุการณ์ที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก หากพิจารณาตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว พบว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้จัดเป็นวินาศภัยซึ่งผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรศพคือสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ แต่เนื่องจากการแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบจึงมีนิติเวชรับผิดชอบโดยมิใช่สถาบันนิติเวชวิทยาตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. การกำหนดแนวทางการชันสูตรและเกณฑ์การพิสูจน์เอกลักษณ์เป็นการกำหนดภายในส่วนงานชันสูตรศพของแต่ละที่ มิได้เป็นการตกลงหรือกำหนดร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและพนักงานสอบสวนเพื่อให้เป็นแนวทางกลางสำหรับเหตุการณ์นั้นๆ และสามารถแจ้งไปสู่สาธารณชนได้รับทราบ
5. เนื่องด้วยข้อจำกัดซึ่งเกิดจากการเร่งรัดของญาติที่ต้องการรับศพกลับคืนให้เร็วที่สุด เป็นเหตุให้การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลผู้ตายกับข้อมูลผู้สูญหายโดยการนำข้อมูลของทุก

รายชื่อการพิจารณาของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลตามทฤษฎีนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจทำได้ในทางปฏิบัติ

6. หลังจากญาติดูศพและนำเอกสารระบุชื่อมาเปรียบเทียบ และแพทย์นิติเวชได้ระบุเอกลักษณ์บุคคลแล้ว ไม่มีการออกเอกสารให้ญาตินำไปแจ้งที่พนักงานสอบสวน ญาติจึงไปแจ้งพนักงานสอบสวนด้วยปากเปล่า กรณีเช่นนี้อาจเป็นจุดรั่วไหลให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติแอบอ้างได้
 7. แม้นิติเวช (ตำรวจ) จะเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านนี้มาหลายครั้ง แต่ระบบเพื่อรองรับญาติของผู้เสียชีวิตจำนวนมากที่มาติดต่อยังไม่พัฒนามากนัก
 8. ยังไม่มีการดำเนินงานแบบรวบยอด ยังคงมีลักษณะของการปฏิบัติงานแบบอยู่ในแต่ละที่ตั้งของตน เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น กลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและมูลนิธิที่ไปรวมกันปฏิบัติงานที่สถานีตำรวจ
-